

Tomasz Skonieczny, doradca metodyczny CEN w Koszalinie

SCENARIUSZ LEKCJI HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH - KLASA I LO/technikum

(przygotowany w ramach projektu badawczego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego pt. „Historia świętości – świętość w historii” z okazji 900-lecia misji ewangelizacyjnej Pomorza)

UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI
WYDZIAŁ TEOLOGICZNY

Temat: Misja biskupa Ottona z Bambergu – początkiem historii Pomorza Zachodniego - scenariusz lekcji w klasie I (LO, technikum)

Cel główny:

Ukazanie uczniom znaczenia misji chrystianizacyjnej przeprowadzonej przez biskupa Ottona z Bambergu dla historii Pomorza Zachodniego

Cele szczegółowe – uczeń:

- wie, dlaczego piastowski władcom zależało na przyłączeniu Pomorza Zachodniego;
- zna okoliczności, które zmusiły Warcisława I do przyjęcia chrztu;
- posługuje się terminami: historia, książę, chrzest, dynastia, Gryfici;
- zna wydarzenia związane z datami: 1124-25, 1128;
- umieszcza na mapie Wolin, Kamień Pomorski, Szczecin, Kołobrzeg
- charakteryzuje społeczeństwo w XII w.;
- charakteryzuje najważniejsze etapy podboju i chrystianizacji Pomorza Zachodniego i Zachodniego;
- wymienia skutki chrystianizacji Pomorza Zachodniego.

Metody:

- praca z tablicą interaktywną;
- pogadanka, dyskusja kierowana.

Formy pracy:

- indywidualna, zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

1. przygotowane materiały dydaktyczne: [Chryścianizacja Pomorza Zachodniego - etapy - Google Jamboard](#)
2. [Konsekwencje przyjęcia chrztu dla Pomorza Zachodniego - poziom LO \(learningapps.org\)](#)
3. [Misja chrystianizacyjna biskupa Ottona z Bambergu na Pomorzu Zachodnim \(learningapps.org\)](#) LO
4. Załączony tekst źródłowy

Przebieg lekcji:

Faza wprowadzająca

1. Powitanie klasy i sprawdzenie obecności.
2. Podanie i zapisanie tematu lekcji. Przekazanie uczniom głównego celu zajęć.
3. Nawiązanie do informacji z wcześniejszych lekcji: chrztu Mieszka I i zjazdu w Gnieźnie, szczególnie do przyczyn przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I, próby włączenia Pomorza Zachodniego do Polski, utworzenie biskupstwa w Kołobrzegu w r. 1000, reakcja pogańska na Pomorzu.

Faza realizacyjna (rozwińcie temat)

1. Pogadanka: Pomorze Zachodnie było zamożne, ich mieszkańcy żyli z handlu i wypraw korsarskich. Dynamicznie rozwijały się takie miasta jak Szczecin, Wolin, Kołobrzeg. Na czele lokalnej administracji stał książę, miał on jednak słabą pozycję, a prawa ustanawiały rady możnych. Broniące swojej niepodległości Pomorze Zachodnie pozostawało przy pogaństwie.
2. Projekcja filmu: [Wolin historyczny i legendarny - YouTube](#)
3. Uczniowie wskazują na mapie przedstawiającej Pomorze Zachodnie za Warcisława I Szczecin, Wolin, Kołobrzeg. Mapa Pomorza Zachodniego (można wykorzystać mapę na: [Chryścianizacja Pomorza Zachodniego - etapy - Google Jamboard](#) – tam też propozycja notatki z lekcji dla uczniów)
4. Pogadanka: Bogactwo ziem i położenie zachęcały Piastów do podboju tych ziem. Oprócz motywów gospodarczych ważną rolę odgrywały też kwestie polityczne – zajęcie Pomorza zabezpieczałoby granicę państwa piastowskiego od północy. W dodatku tamtejsza ludność słowiańska nie różniła się aż tak bardzo od mieszkańców Mazowsza czy Wielkopolski. Ponadto zachodnia Europa żyła w tym czasie ideą krucjat, a Bolesław Krzywousty nie chciał wyprawiać się do Ziemi Świętej, choć chętnie widziałby się w roli krzyżowca i wykonawcy woli niebios, zwłaszcza, jeżeli wzmocniło by to jego państwo.
5. Do roku 1122 r., po serii wypraw Bolesław Krzywousty podbił pogańskie Pomorze Zachodnie. Zachodniopomorski książę Warcisław I z rodu Gryfitów uznał się lennikiem Bolesława Krzywoustego i zapłacił niebagatelną kwotę 300 grzywien jako coroczny trybut oraz zobowiązał się do chrystianizacji swoich ziem, zresztą zapewne widział w nowej religii możliwość wzmocnienia swej władzy.
6. Już w 1122 r., z misją chrystianizacyjną Bolesław Krzywousty wysłał mnicha Bernarda z Hiszpanii (Iberii). Przybył do zamożnego grodu Wolin na bosy. Pomorzanie uznali go za szaleńca i zlekceważyli, odsyłając do Polski. Mimo wszystko jego misja w pewnym sensie przygotowała grunt pod dalsze działania, zwłaszcza, że sam książę Warcisław i liczni możni przyjęli chrześcijaństwo. Zob.: [Wolin i Otton z Bambergu - YouTube](#)
- Pytania do uczniów: Czy Pomorzanie chętnie przyjmowali chrześcijaństwo? Dlaczego misja mnicha Bernarda nie przyniosła sukcesu chrystianizacyjnego?
7. Pogadanka: Kolejna misja zorganizowana pod wspólnym patronatem księcia, papieża i cesarza. W 1124 r. wyruszył biskup Bambergu Otton, znający księcia już z wcześniejszych kontaktów. (*tekst źródłowy* – w załączeniu). Mieszkańcy Pomorza – od lat grabieni, porywani, mordowani i przepędzani z domów – nie chcieli ponownie

stawiać oporu. Choć oficjalnie mieli wybór, woleli chrzest niż kolejną walkę. Kolejna wyprawa Ottona (w 1128 r.) skierowana była na tereny na zachód od Szczecina.

8. W wyniku chrystianizacji na Pomorze napłynęła grupa wykształcona księży, umiejąca pisać i czytać oraz znająca łacinę - pomocną w kontaktach z innymi narodami oraz przyczyniająca się do rozwoju budownictwa i gospodarki rolnej. Książę Warcisław stał się poważany nie tylko wśród swoich. Papież jako uwiecznienie akcji Ottona z Bambergu utworzył biskupstwo w Wolinie, które wkrótce przeniosło się z Wolina do Kamienia Pomorskiego.

- Uczniowie wykonują ćwiczenie jako podsumowanie tej części zajęć:
Wy tłumaczysz, jaką rolę w krzewieniu chrześcijaństwa odgrywało bogactwo i splendor misyjnych wypraw.

9. Notatka: [Chryścianizacja Pomorza Zachodniego - etapy - Google Jamboard](#)

Faza podsumowująca

1. Dyskusja kierowana: Skutki chrystianizacji dla Pomorzan: zmiany społeczne: likwidacja wielożęstwa, zwroty łacińskie, uzależnienie od Polski, a po jej osłabieniu w okresie rozbitcia dzielnicowego – Danii a następnie cesarstwa niemieckiego.
2. Na podstawie zdobytych informacji uczniowie wykonują ćwiczenie, wymagające także wiedzy pozalekcyjnej, w przypadku kłopotów, odsyłamy do zalecanej literatury. Celem ćwiczeń jest ukazanie podobieństw skutków przyjęcia religii chrześcijańskiej niezależnie od regionu, np. podział uczniów na 3 grupy: posegreguj skutki przyjęcia chrześcijaństwa na polityczne, religijne, społeczne oraz kulturalne (ewentualnie: [Konsekwencje przyjęcia chrztu dla Pomorza Zachodniego - poziom LO \(learningapps.org\)](#))

Źródło: [Podbój Pomorza przez Bolesława Krzywoustego. Wspaniały triumf rozstawił go w całej Europie - WielkaHistoria](#)

„Gorliwie więc starał się o to, by było widoczne, że nie tylko nie potrzebuje niczego od nich, lecz sam jest bogaty i że bynajmniej nie chce zdobyć bogactw dla siebie, lecz raczej ich samych dla Boga. Przybrawszy zatem odpowiednich kapłanów i zaopatrzywszy ich hojnie na drogę, kazał im zabrać ze sobą w odpowiedniej ilości mszały, inne księgi, kielichy, szaty liturgiczne oraz wszystkie przybory mszalne, których wśród ludów pogańskich znaleźć nie było można. [...]. Szaty także i materiały drogocenne, a także inne podarunki odpowiednie dla osób znakomitych i bogatych ewangelista szczerzy i roztropny zabrał na drogę ewangelii, by przypadkiem nie wydawało się, iż z powodu swego ubóstwa głosi poganom Ewangelię, lecz że dla nowej winnicy swoje raczej przynosi szczerpy aniżeli pożąda cudzych.

Źródło: *Herbord II 7*. Cytat za: Misja chrystianizacyjna - A.D. 1124/1125, tekst dostępny na <http://architektura.pomorze.pl>.

Bibliografia uzupełniająca:

[Podboj i chrystianizacja Pomorza.pdf](#)

[Władza i religia - chrystianizacja Pomorza Zachodniego \(kurierhistoryczny.pl\)](#)

[Podbój Pomorza przez Bolesława Krzywoustego. Wspaniały triumf rozstawił go w całej Europie - WielkaHistoria](#)

[Ochrzcił niemal całe Pomorze | Nasza Historia](#)